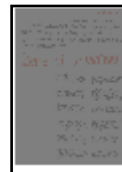

Sanja Muzaferija većini je poznata kao novinarka, urednica, književnica, ali namjera nam je ovu svestranu ženu, koja je uvijek u potrazi za novim i drugačijim poslovnim izazovima, ovaj put predstaviti najprije kroz ulogu predsjednice i osnivačice udruge Žene i vino, ili popularnije WOW. Udruga koja djeluje od kolovoza 2011. godine broji blizu 100 članica i želja im je podsjetiti na prisutnost žena na vinskoj sceni. WOW-ice, kako same kažu, žele prodrmati žensku vinsku scenu i u tome su, mora im se priznati, već uspjele! Uspješan završetak prvog Pink Daya povodom Dana žena i najava novih aktivnosti od kojih će prva sljedeća biti sudjelovanje na Zagreb Wine Gourmet festivalu od 19 do 20. travnja u zagrebačkoj Gliptoteci i centru Kaptol, naš je povod za razgovor sa predsjednicom udruge

Foto: Marko Grubišić

poduzetna

Nakon prošlogodišnjeg uspješnog prvog izdanja *Zagreb Wine Gourmet Weekenda* u Gliptoteci HAZU i Centru Kaptol, i ovogodišnje izdanje održat će se na istom mjestu 19. i 20. travnja. Otvorenje je festivala u četvrtak 18. travnja, kada je organizirano nekoliko radionica i prigodni večernji zabavni program koji je postao zaštitno obilježje ove međunarodne vinske i gastronomske manifestacije. *Zagreb Wine Gourmet Weekend* (ZGWG) svrstao se među najznačajnije regionalne izložbe vina i gastronomije, i mjesto je na kojemu možete dobro pojesti, kušati vina koliko vam srce želi, naučiti o dobrom vinu i dobroj hrani, doznati sve o najnovijim međunarodnim trendovima i iskustvima u području vinarstva i gastronomije i dobro se zabaviti. I ove godine domaćim i stranim vinarima pridružit će se i udruga **Žene i vino**, ljubiteljice i zagovornice dobrog vina, popularno nazvane wowice, koje svim silama nastoje promovirati i hrvatske vinarke na domaćoj gastronomskoj sceni

Žene i vino? WOW!

Razgovarala: Vlatka Vučić

Kada i kako je nastala udruga **Žene i vino**, sve popularniji WOW?

Svojedobno sam u novinama vidjela fotografiju na kojoj su hrvatski vinari na audijenciji kod predsjednika dr. Ive Josipovića, a na njoj su upadljivo nedostajale žene! Bila je upečatljiva: među muškarcima u odijelima samo jedna žena, naša istaknuta vinarica s Pelješca, **Mare Mrgudić**. Sama... S obzirom na to da sam u to vrijeme radila istraživanje za knjigu *Ženska strana Istre* (Profil International) u kojoj se bavim ženama vinarkama, maslinarkama, tartufarkama, wellness-menadžericama, itd., koje kroz svoje osobne i profesionalne priče zapravo pričaju priču o Istri – uvjerala sam se da itekako ima žena na hrvatskoj vinskoj sceni. Pa gdje su, upitala sam se. Cilj platforme koju sam inicirala, a onda i udruge koju sam osnovala - WOW (Women on Wine) – **Žene i vino**, upravo je da pokažem(o) da ta ženska snaga „u vinu“ postoji. To je i cilj i misija WOW-a.

Da nije bilo pomoći nekoliko žena u samom početku, a osobito operativke Marije Vukelić, čija gorljivost je nezamjenjiva, ne znam bi li WOW opstao. Naime, iako su nas razmjerno brzo prepoznale mnoge žene i članstvo se uvećavalo, trebalo je organizacijski izdržati. Željele smo da sve bude na visokoj razini, ali i da okupljanja budu redovita, edukativna, zabavna, pa smo već u prvoj godini organizirale desetak druženja, izlete, akciju „Što žene žele“ i dodjelu nagrada za WOW vino koju

je podržalo Ministarstvo turizma.

Članicom WOW-a mogu zapravo biti sve žene koje to žele, a ponajprije VINARke, VINOTekarke, noVINARke koje pišu o vinu, ENOloginje, sommelierke, ali i „obične“ VINOljubiteljice.

U vrijeme krize u kojoj se od ulaganja u projekte susprežu i oni „veliki“, vi kao „mala“ udruga pokrećete nova događanja, humanitarne akcije, festival? Koliko je teško pronaći financijsku potporu? Imaju li sponzori sluha za nove ideje?

Mi smo naprosto marljive i poduzetne. Ponekad i malo (pozitivno) luckaste. Mislimo da se sve može. Ne priznajemo poraz. Sponzore za Pink Day doslovno smo pokušavale naći još nekoliko dana prije početka Festivala. Radile smo non-stop. Bez plaće. Ideja se rodila spontano, među aktivnim članicama koje su onda postale Organizacijski odbor tog prvog međunarodnog festivala ružičastih vina, a svojedobno smo razgovarale i o nekom ženskom vinskom festivalu koji bi uključivao wellness, zdravstvene teme... Program se slagao sloj po sloj, kao torta. Ukazala mi se prilika da dobijem 100 privjesaka za ključeve s dizajnerskim potpisom Karima Rashida, što sam iskoristila i uložile smo ih u humanu svrhu te i na taj način obogatile naš PINK DAY. Pozvale smo liječnike, uključile radionice o sirovoj hrani koja je sve popularnija, spojile *rosé* pjenušac i čokoladu, sučelile dalmatinski i istarski *rosé*, postavile pitanja o tome je li ružičasto vino

doista samo za „dame“, itd. Sve smo pridonijele Festivalu, svaka na svoj način, a pogodile smo „trend“ u *sridu*. Danas ružičasta vina doživljavaju veliki *revival*. Složile smo vizualni identitet, pozvale strane vinare i – usudujem se reći: uspjele. Što se sponzora tiče, ja sam najčešće predstavljala Festival prema van i obilazila sponzore... Mnogi su shvatili poantu festivala, svidjelo im se, ali novaca je u ovim vremenima malo, a Pink Day je *start up* projekt, dogodio se ove godine prvi put. Vjerujem da će dogodne biti lakše. Naravno, uz uvjet da kriza barem malo uzmakne.

Kakvi su rezultati Festivala ružičastih vina?

Festival je trebao biti malo drukčiji vinski sajam, htjeli smo i kulturu, zdravlje, zabavu, znanje, humanost. Smislile i organizirale smo ga nas jedanaest, Meri Cipranić, Iva Drganc, Davorka Krnić-Trick, Loreena Meda, Alis Pečarić Marić, Daniela Petričević-Goljuh, Vlasta Pirnat, Fani Prodan, Tatjana Štrbac-Bambulović, Marija Vukelić i ja. U brojkama: više od 800 posjetitelja, preko 50 vinara i distributera vina iz Hrvatske, Slovenije,

Italije, Mađarske i BiH, a izloženo je i kušano preko 100 ružičastih vina i pjenušaca, održano 10 radionica, predavanja i okruglih stolova (na kojima se često tražilo mjesto više). U humanitarnom dijelu skupljeno je 15.620 kn i 40 eura za Autonomnu žensku kuću Zagreb, a tu su nam se pridružile poznate osobe iz javnog života: voditeljice **Danijela Trbović**, **Ana Stunić**, **Ida Prester**, **Ljiljana Vinković**; voditelj i zabavljač **Davor Dretar Drele**, doktor **Nikola Milojević**, kuhar i novinar **Mate Janković**, novinarka **Mirna Zidarić**; glumice i pjevačice iz mjuzikla „Crna kuća“... **Jedna od misija vaše udruge jest i edukacija članica na temu vina i gastroponude. Gdje ste sve bile i koje su sljedeće destinacije koje planirate obići?**

Bile smo u Iloku i Belju, na poziv Agrokora vina; u Daruvaru na poziv Badela 1862; na Braču kod obitelji Senjković; u Istri smo obišle vinariju Trapan na Šišanu, obitelj Peršurić koja proizvodi odličan pjenušac (obje su sestre Peršurić naše članice), Stanciju Meneghetti i suvremenu vinariju

obitelji Kozlović (Antonella Kozlović naša je članica), a svratile smo i u La Grisu u Balama, gdje je naša članica sommelierka Karin Rupena-Perdec. Također, pokušavamo revitalizirati Plješćevicu, i iako u tome nismo same, još uvijek je ona nedovoljno poznata kao izvanredna vinska lokacija. Ondje smo višekratno obišle vinariju Tomac, Šmber i Korak – odreda prave vitezove hrvatskog vinarstva koji proizvode vrhunska vina. U skorije vrijeme imamo puno planova! Bit će nas od Međimurja preko Zagorja, do Dalmacije i Istre....

Udruge tematski slične vašoj postoje u inozemstvu. Imate li nekih poveznica i kontakata s njima?

Mene je vodila intuicija, a tek sam kasnije saznala da u Italiji postoje *Donne dell' vino* kao i u Njemačkoj Udruga žena proizvođačica vina itd. Izgleda da je točno što se priča o idejama koje su „u zraku“ pa ih istodobno hvatamo, svatko svojim antenama, prije ili kasnije... Neskromno ću reći da je WOW uspio, osobito u posljednje vrijeme, uzdrmati vinsku scenu Hrvatske, ali smo se etablirale i na europskoj pozornici, dobivši priznanje i potporu

Volim sve – od tradicionalne kuhinje i autentičnih domaćih proizvoda, do eksperimenata svih vrsta...

za daljnji rad od francuske Udruge žena **Femmes et Vins du Monde** (*Nova encouragement 2012 association*). Na prošlogodišnji Zagreb Wine Gourmet Weekend, WOW-ice su dovele i veliku i značajnu talijansku vinarku koja je upravo lani dobila nagradu za životno djelo na Vinitaly, Donatellu Cinelli Colombini (predstavnicu talijanske Udruge Donne del Vino, te predsjednicu Konzorcija Brunello di Montalcino). U kontaktu smo s Udrugom Acrobatic iz Bordeauxa, belgijskom udrugom Le vin des Femmes, kalifornijskim ženama od vina, austrijskim ženama od vina i mnogima drugima. Namjeravamo naše vinarke i vinare promovirati u svijetu, i ove ih godine nagraditi WOW-nagradama i u suradnji s Centrom Kaptol odvesti nekamo u svijet, redovito se nalaziti i kušati vina, organizirati vinske izlete, radionice i druga edukativna i zabavna druženja te pokušati sudjelovati na svim važnim vinskih događajima u zemlji i u Europi. Osim na ZGWG-u, bit ćemo prisutne i na makarskom Wine Expo, ali i na Vinsitri, te na 2. HFHV-u (Hrvatskom festivalu hrane i vina) koji će se ove godine održati potkraj listopada, i u svjetlu ulaska Hrvatske u EU dobiti međunarodnu notu, WOW-ice će imati značajnu ulogu u prezentiranju pet velikih vinarki u interaktivnim radionicama.

U nas se još uvijek vinarstvo smatra muškim poslom. Koliko uopće u Hrvatskoj ima žena koje se bave proizvodnjom vina i kako su one reagirale na vijest o osnivanju udruge?

Važno je reći da iz naše priče NE želimo segregirati i isključivati muškarce, samo želimo pokazati da žena u vinskom biznisu (široko rečeno) **itekako** ima. Usput, ne znam je li vam poznat podatak da su u Hrvatskoj, statistički, žene bolji kupci vina od muškaraca?

Znači, žene ženama mogu itekako mnogo reći o vinu. Ponosna sam što su dvije naše članice, **Marija Vukelić** i **Tatjana Štrbac-Bambulović**, nedavno pokrenule samostalni vrlo zanimljiv projekt ART & WINE MADE IN CROATIA, kojemu je cilj zajedničkom osobinom povezati vinara i umjetnika i otkriti najdublje crte njihova izričaja, najprije svakoga ponaosob, a onda obojice zajedno. Prva takva umjetničko-vinska radionica pod nazivom „Ženstvenost u vinu & ženstvenost u aktu“ održana je u Zagrebu potkraj siječnja, kada su slikar **Zlatko Kauzarić Atač** i vinar **Moreno Coronica** otkrivali note ženstvenosti u svojim umjetnostima. Dugoročno je namjera pronijeti glas o hrvatskom vinu i umjetnosti i izvan granica. Oduvijek je bila umjetnost u vinu i vino u umjetnosti. Vino upućuje na tradiciju koja povezuje čovjeka, zemlju i običaje.

Imate li neko svoje omiljeno domaće ili strano vino? I uz koju hranu ga najradije kombinirate?

Na ovo najradije ne bih odgovorila jer bih mogla uvrijediti nekoga od naših dragih vinara. Reći ću samo da sam odnedavno ljubiteljica narančastih vina, da jako cijenim biodinamička vina, da obožavam pjenušce i ružičasta vina i da sam nedavno u NOMI otkrila jedan apsolutno veličanstven pjenušac: *2011 Grande Charme Domaine Alice Beaufort, Prusly-sur-Ource-Champagne*. A hrana? Volim sve – od tradicionalne kuhinje i autentičnih domaćih proizvoda, do eksperimenata svih vrsta. I svaku egzotičnu kuhinju. Ali i talijansku, mediteransku...

Zbog vašeg primarnog novinarskog posla, ali i zbog ulaganja u obrazovanje, puno ste putovali. Postoje li neka vama posebno draga mjesta, gurmanski i vinski rajevi koje ste otkrili i na koja svakako želite odvesti svoje članice?

Ne znam odakle da počnem... Jako bih rado u francusku Burgundiju. Tamo još nisam bila. Ali i na daleki istok. Uvijek ponovo u New York, London, Pariz. U Australiju, Novi Zeland. U Portugal. Ali i svoju omiljenu Istru.

Kao dugogodišnja novinarka i urednica sigurno pratite i kritički možete (procijeniti) časopise i portale posvećene hrani i vinu. Koje smatrate najkvalitetnijima?

Prva mi je - MRVICA! Ali ima ih još dobrih! Enogastrobrutal. Vinska priča (Baretić, Vodopija, Bročilović). Vinopija. Gastronomika. Vinske priče Željka Garmaza. Manjada.

Osim gastronomije i vina, vaši su interesi i na području mode, ljepote, kulture... Doima se da ste hedonist, da propagirate umijeće (lijepog) življenja...

Pa ja sam novinarka već toliko dugo da me sram reći koliko... Počela sam kao nadobudna mlada kazališna kritičarka. Mentori i uzori bili su mi velikani Dalibor Foretić, Veselko Tenžera, Mani Gotovac... Mladost sam, slobodno se može reći, provela u kazalištu. Kasnije sam mnogo pisala o modi, uređivala modne i *lifestyle* časopise, a onda i o filmu. Magistrirala sam u Velikoj Britaniji, s filmskom temom, ali uvijek je tema zapravo bila estetika. Dobar život, da ga tako nazovem, zavoljela sam s godinama. I počela učiti o hrani i vinu. Još uvijek nisam osobita kuharica, ali znam što je dobra hrana i danas radije potrošim na večeru u odličnom restoranu negoli na 28. po redu par cipela. A vino je doživotna tema, učim stalno, nešto već znam, ali su velika otkrića još preda mnom! I da, u pravu ste kad kažete da propagiram umijeće ali i radost življenja: *savoir*, ali i *joie de vivre*, kako bi to rekli Francuzi. *Art of good living!* ■